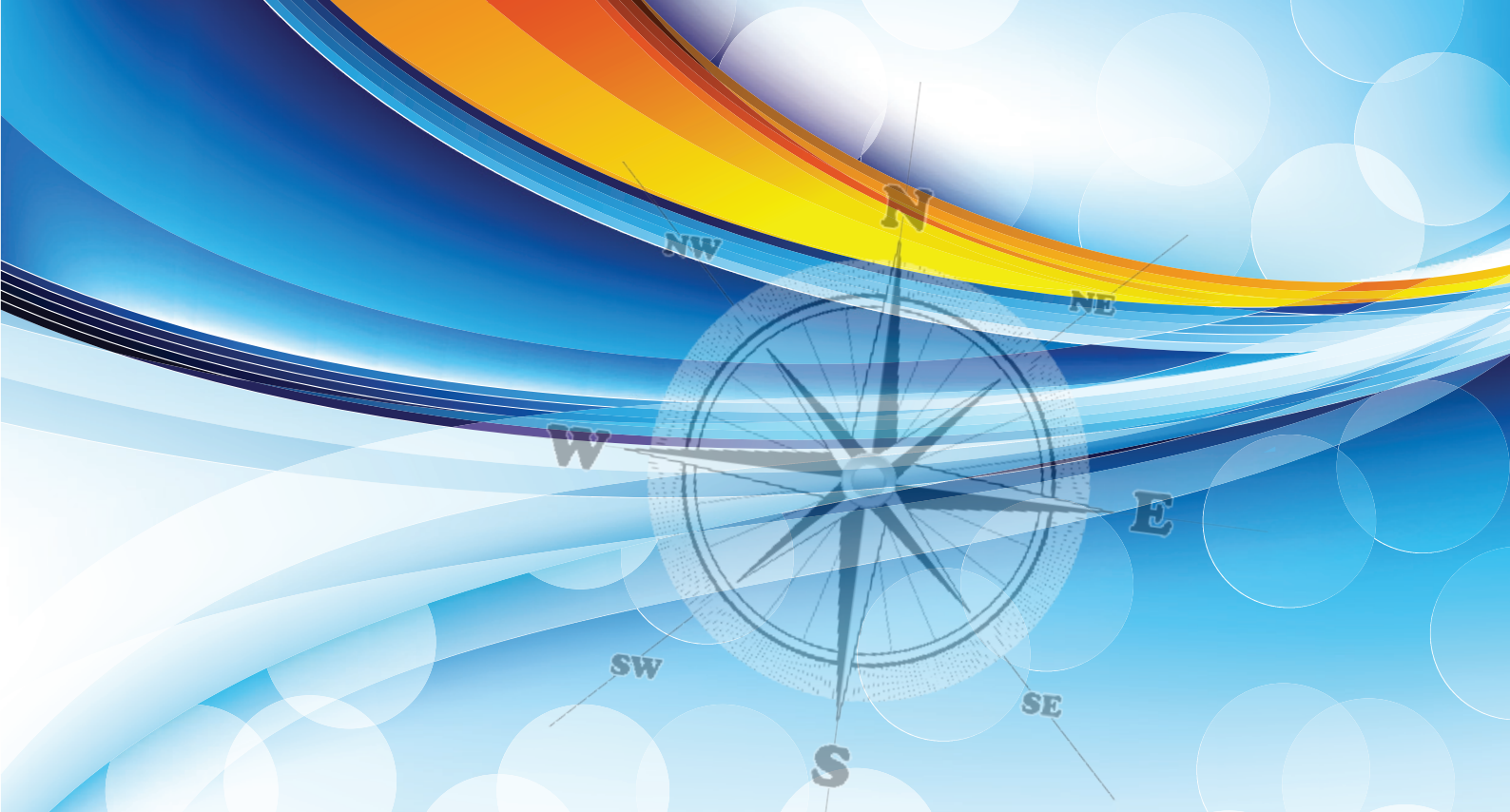

אתיקה מקצועית

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

גליון מס' 62 ■ יולי 2016

עורכת ראשית:

פרקליטת ועדת האתיקה הארצית, עו"ד דקלה קליין-יונה

לשכת עורכי הדין בישראל

ISRAEL BAR ASSOCIATION

نقابة المحامين في إسرائيل

הוועד המרכזי

עריכה: שחר שחר | עיצוב גרפי: תמר בן שבת

אתיקה מקצועית

דבר ראש הלשכה

עורכות ועורכי דין יקרים,

מוצג בזאת בפניכם הגליון הרבעוני של "אתיקה מקצועית" - יולי 2016.

גליון זה סוגר את שנת הכהונה הראשונה של הקדנציה החדשה שבמהלכה העצמנו את הטיפול בתחום האתיקה הנחשב בעיניי מאז ומתמיד לאחד הנושאים החשובים ביותר במקצוע עריכת הדין.

אנו משקיעים המון משאבים בהעשרת עולמם המקצועי של עורכי הדין בכנסים, ימי עיון והשתלמויות, אך במקביל נותנים את הדעת גם להחדרת חשיבותה של האתיקה כחלק בלתי נפרד מהמקצוע.

ועדת האתיקה הארצית בלשכת עורכי הדין קיבלה בשנה האחרונות מאות פניות העוסקות בנושא ודנה ב-318 תלונות מצד אזרחים ועורכי דין. נתונים אלו מהווים עדות לאוזן הקשבת מצד הוועדה ולאמינות שרוחש הציבור לצוותים העוסקים במלאכה.

נתון חשוב לא פחות הראוי לציון הוא משך הזמן הממוצע לטיפול בפניות המגיעות למליאת הוועדה. מגמת ההתייעלות בנושא זה נמשכת ומצביעה על כך שבשנה האחרונה זמן הממוצע לטיפול בפניה עמד על 117 יום בלבד.

בחוברת רבעונית זו תוכלו לקרוא על החלטות ועדת האתיקה בעניינים שבין עורך הדין ללקוח, על ההחלטות בנושא אימות חתימה על תצהיר, על שאלות בנושא ניגוד עניינים והשעיה ועוד.

במקביל לטיפול השוטף בתלונות ומתן חוות דעת מקצועיות, עוסקים שני צוותים במלוא המרץ בנושאים חשובים במיוחד. האחד, בוחן את הדרכים להתאמת כללי הפרסום עבור ציבור עורכי הדין לעידן התקשורת החדש. האחר, שקד על תיקון כללי האתיקה שיאפשרו למשרדי עורכי דין להעסיק טוענים רבניים. בישיבת המועצה הארצית האחרונה אושר התיקון שיאפשר העסקתם תוך מתן ייפוי כוח נפרד לטוען הרבני.

לסיכום, אני מקווה שתקבלו בקריאת גליון זה כלים נוספים להתמודדות עם דילמות בתחום האתיקה המקצועית על מנת שנוכל כולנו לשמור על כבוד המקצוע ועל שמנו הטוב.

בברכה,

עו"ד אפי נוה

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

עורך דין ועדים

חקירת קורבן עבירת מין על ידי סנגור

התלונה: תלונה זו הוגשה באמצעות באת כוחה של נפגעת אונס, כנגד סנגור אשר ייצג בהליך הפלילי את הנאשמים בעבירת המין. המתלוננת טענה כי בחקירתה הנגדית על ידי הנילון היא הושפלה ונדרסה תחת מכבש שאלות בעלות גוון גזעני, מיני ובשפה בוטה. המתלוננת לא פירטה ולא הפנתה לציטוטים מהפרוטוקול בעניין זה. כמו כן, טענה כי בחקירתה התבקשה לבצע שתי הדגמות פיזיות של התקיפה.

בתגובתו השיב הנילון, כי כבר נדרש על ידי נציב התלונות נגד שופטים, להשיב לטענות שהושמעו נגד שופטי ההרכב שהתירו חקירה זו, והנציב דחה את התלונה. הנילון טוען שבא כוח המאשימה הוא זה אשר ביקש הדגמה.

ההחלטה: לגנוז את התלונה. מפרוטוקול הדיונים עולה, כי המתלוננת אמנם נתבקשה לבצע הדגמות, אך זאת בשיתוף פעולה מלא של השופטים ובא כוח הפרקליטות, וללא אלמנטים פוגעניים. הוועדה סבורה כי בכל הנוגע לחקירה הנגדית, כפי שבאה לידי ביטוי בפרוטוקולים של הדיונים, אין עילה להעמדה לדין משמעת. הנילון פעל לטובת מרשיו לפי הבנתו המקצועית. גם אם נשאלו שאלות חודרניות, הקשרן ברור. כמו כן, החקירה התבצעה תחת עיניהם הפקוחות של שלושה שופטים, אשר אסרו או התירו שאלות לפי שיקול דעתם. (החלטה מספר את/258/15)

כלל 36: ניתן להוסיף ולייצג את הלקוח כאשר עורך דין אחר מהמשרד נדרש ליתן עדות בעניינו

השאלות: הפונה מייצג נתבעת בתביעה, בה התובעת מיוצגת באמצעות משרד עורכי דין. במהלך הדיונים בתיק, הוגש תצהירו של עורך דין שכיר במשרד עורכי הדין המייצג את התובעת, לתמיכה בטענות התובעת. הפונה הגיש בקשה לבית המשפט להוצאת תצהירו של עורך הדין השכיר, בטענה כי זה אינו קביל ואף מהווה עבירה על כללי האתיקה. בא כוח התובעת טען, כי מאחר ועורך הדין הינו שכיר ואינו מייצג בתיק, אין הדבר מהווה עבירה. בית המשפט החליט, כי השאלה האם סעיף 36 (א) לכללי האתיקה, האוסר על עורך הדין להעיד למען לקוחו, חל על כל עורכי הדין מהמשרד המייצג או רק על עורך דין ספציפי המייצג בתיק, תועבר לקבלת חוות דעת מועדת האתיקה.

לטענת עורך הדין השכיר, הוא עצמו אינו מייצג את התובעת בתיק ואינו מעורב באף אחד מתיקי התובעת המתנהלים במשרד בא כוח התובעת. בהתבסס על ניסיונו בתיקים אחרים, התבקש לתת תצהיר טכני בלבד, שאינו נוגע כלל לצדדים האחרים, ובו צוין בריש גלי כי הוא עורך דין שכיר במשרד בא כוח התובעת.

הפונה התייחס לתגובת עורך הדין השכיר וטען כי אין מדובר בתצהיר טכני, אלא בחוות דעת מומחה.

ההחלטה: ניתן לערוך אבחנה בין עורך דין אשר מעורב בעניין ועדותו נדרשת, לבין עורכי דין אחרים ממשרדו. ככל שעורך הדין השכיר לא היה מעורב בניהול התיק ולא הופיע בדיונים, אין מניעה כי יוגש תצהירו. מעבר לכך, בית המשפט יצטרך לתת דעתו בדבר משקלו הראייתי של התצהיר. (החלטה מספר את/290/15)

הערת העורכת: החלטה זו עולה בקנה אחד עם החלטה מספר את/139/13 כלל 36: פניה לקבלת היתר להעיד ולייצג באותו הליך אתיקה מקצועית 52 (2013).

חברת עורכי דין:

אין להכליל את הביטוי "ניהול תביעות" בשם החברה

התלונה: על רקע תגובה לתלונה שהוגשה לוועדת האתיקה המחוזית, הוברר כי קיימת חברת עורכי דין הרשומה בשם "פלונית-אלמונית ניהול תביעות חברת עורכי דין". ועדת האתיקה המחוזית מסרה לחברה זו כי לכאורה מדובר בשם המנוגד לדין, הואיל ולפי סעי' 359 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, שם של חברת עורכי דין יכול לכלול רק את שמם של חברי החברה.

עם קביעה זו לא השלימה החברה, תוך שהיא טוענת כי לפי החלטה מספר את/238/06 **חברת עורכי דין: שם החברה וללא בערבון מוגבל (בע"מ)**, אתיקה מקצועית 25 (2008), ניתן לכלול את צמד המילים "ייעוץ משפטי" בשמה של חברת עורכי דין. לשיטת החברה, ניהול תביעות הינו אחד מתחומי הפעילות שלה, ומדובר אף בעיסוק ייחודי לעורכי דין, כך שאין מניעה להכליל את הביטוי הזה בשמה. זאת ועוד, לגישתה יש ללשכת עורכי הדין אינטרס כי יותר להוסיף הביטוי לשם החברה, על מנת להראות שפעילות זו מותרת רק לעורכי דין.

ועדת האתיקה המחוזית החליטה להעביר את הנושא לטיפול ועדת האתיקה הארצית על מנת שלא תינתנה החלטות מנוגדות על ידי ועדות מחוזיות שונות בעניין עקרוני זה.

ההחלטה: אין להתיר הכללת הביטוי "ניהול תביעות" בשם חברת עורכי דין, הואיל ואינו עולה בקנה אחד עם הוראת סעיף 359 לחוק הלשכה. עם זאת, לא יינקטו צעדים נגד עורכי הדין בחברה, בכפוף להסרת המילים "ניהול תביעות" משם החברה. (החלטה מספר את/188/15)

הערת העורכת: נראה כי חברת עורכי הדין שגתה בהבנת החלטה מספר את/238/06. החלטה קודמת זו אינה קובעת כי ניתן לכלול את הביטוי "ייעוץ משפטי" בשם חברה, כפי שהדבר אף הובהר בהערת העורכת שם.

פרסומת:

פיתוח אפליקציה עבור לקוחות עורך הדין

השאלתא: הפונה פנה בשאלה - האם מותר לעורך דין לפתח אפליקציה ייעודית בעבור לקוחותיו, באמצעותה יוכל הלקוח להתעדכן בנעשה בתיק.

ההחלטה: הוועדה סבורה שבעצם פיתוח האפליקציה הייעודית אין שום פסול, ובלבד שמרכיבי האפליקציה והשימוש בה לא ינגדו את כללי האתיקה.

הוועדה מפנה, מבלי לגרוע מהאמור עד כה ומבלי שהאמור יהווה רשימה סגורה, לסייגים הבאים:

1. על האפליקציה לעמוד בכללי אבטחה קפדניים שימנעו את זליגת פרטי הלקוחות, ענייניהם והחומרים הקשורים אליהם אל צדדים שלישיים, ובכלל זה עליה לנקוט אמצעים נאותים שימנעו, ככל האפשר, את האפשרות לפריצה על ידי האקרים.

2. על האפליקציה למנוע מצב שבו לקוח אחד יוכל לראות את פרטיו של הלקוח האחר.

3. האפליקציה צריכה להיות פתוחה לשימוש הלקוחות בלבד, ורק לאחר שימוש בשם משתמש וסיסמא עשויה היטב. יש לשים לב שהאפליקציה לא תשמש ככלי פרסומי לקהל הרחב, אלא אך ורק ללקוחות. ככל שיהיה חלק באפליקציה הפתוח לקהל הרחב, הרי חייבת להיות הפרדה מוחלטת בינו לבין החלק המיועד ללקוחות, ברמת אבטחה שלא תאפשר או לפחות תקשה מאוד על קיום פרצות בין שני חלקי האפליקציה.

כאמור לעיל, בכפוף לסייגים אלה הוועדה אינה רואה מניעה לשימוש באפליקציה. (החלטה מספר את/33/16)

ניגוד עניינים:

ייצוג בעסקאות תמ"א 38

השאלתא: הפונה הוא עורך דין אשר מייצג לקוחות בעסקת תמ"א 38. עורך הדין פנה לוועדה בהמשך להחלטה מספר את/4/14 **ניגוד עניינים: בעסקאות לפי תמ"א 38** אתיקה מקצועית 55 (2014), אשר אסרה על עורך הדין בעסקאות לפי תמ"א 38 לקבל את שכר טרחתו ישירות מהיזם. הפונה ביקש מהוועדה להתיר מתווה, לפיו בשלב הראשון, בו אמור הפונה לייצג אך ורק את בעלי הקרקע במשא ומתן מול היזם, לא ישולם לו שכר טרחה כלל. שכר הטרחה ישולם לפונה על ידי היזם רק בשלב השני, לאחר שההסכם הבסיסי עם בעלי הקרקע יושלם, והיזם יתחיל בבנייה.

ההחלטה: אין לאמץ את המתווה המוצע אותו מתאר הפונה, אשר איננו שונה באופן מהותי מן המתווה שעמד לנגד עיניה של הוועדה בעת קבלת החלטה את/4/14, וזאת, על אף החלוקה שמציע הפונה בין שני שלבי הייצוג. החלטת הוועדה שפורסמה מתבססת על הרציונל הגלום בכללי לשכת עורכי הדין (ייצוג בעסקאות בדירות), תשל"ז-1977. על פי כלל 1 לכללים הללו, היזם בעסקה לפי תמ"א 38 עונה במפורש על ההגדרה של "קבלן". על כן, תחולנה הוראות כלל 2 ולפיהן: "בעסקה לרכישת דירה מאת קבלן... לא ייצג אותו עורך דין את הקבלן ואת הרוכש, אלא לפי הוראות סעיף 5"; במקרה דנן, כמו גם במקרה בו דנה הוועדה בהחלטה את/4/14, מדובר בעורך הדין המייצג את הרוכשים, אשר מבקש לייצג לאחר מכן גם את הקבלן. כלל 5 לכללים הללו אינו מכשיר מקרה כזה, אלא נועד למצבים בהם אין היכרות מוקדמת בין הרוכשים לבין הקבלן, ועל כן, המעורבות של עורך הדין המייצג את הקבלן בייצוגם של הרוכשים לעניין הרישום, היא טכנית בלבד. במקרה הנדון, הייצוג רחוק מלהיות בעניינים טכניים. לפיכך, החלטה את/4/14 נותרת על כנה וחלה גם ביחס למקרה דנן. (החלטה מספר את/12/16)

ייצוג נגד לקוח שהתקיימה עמו פגישת ייעוץ חד פעמית

השאלתא: הפונה הוא עורך דין שמתמחה בדין המשמעותי. הפונה שלח מכתב למכללה בשם מרשתת, סטודנטית שהוטלו עליה עונשים בשל עבירות משמעת, בדרישה לבטל את ההליך נגדה. בא כוח המכללה השיב לפונה, שהוא מנוע מלייצג את הסטודנטית מאחר שלפני כשנה ייעץ למכללה לגבי תקנון המשמעת שלה.

הפונה מדגיש בפנייתו, כי הוא נפגש לפגישת ייעוץ בת שעה עם דיקאן הסטודנטים של המכללה, סקר בפניו את עקרונות הדין המשמעותי וכן העיר מספר הערות לקטעים מתוך התקנון. למחרת הגיש הפונה למכללה הצעת מחיר להכנת תקנון משמעת חדש ולשמש כקובל חיצוני של המכללה, אך לא שמע ממנה מאז.

בתגובת בא כוח המכללה לוועדה הוא לא חלק על עובדות אלה, אלא רק הוסיף כי המכללה אימצה חלק מההצעות של הפונה, כך שמדובר בניגוד עניינים ובייצוג נגד הלקוח באותו עניין בו טיפל עורך הדין בעבר למען הלקוח.

ההחלטה: פגישת ייעוץ חד פעמית בת שעה בנושא מסוים - מה עוד שהנילון לא קיבל מידע פנים מהלקוח - לא הופכת את המכללה ללקוחה של הנילון ולא הופכת אותו למי שטיפל בעניין מסוים למען המכללה באופן שמונע ממנו לייצג סטודנטים לגבי הליכים משמעתיים במכללה. (החלטה מספר את/40/16)

מותר לעורך הדין של הקבלן לייצגו נגד הרוכשים

התלונה: עורך הדין הנילון מייצג חברה קבלנית, ממנה רכשו המתלוננים דירה. התלונה הוגשה מאחר ולטענת המתלוננים, הנילון מצוי בניגוד עניינים. לטענתם, הנילון מייצג אותם ואת החברה הקבלנית ותפקידו לדאוג לרישום הדירה על שמם בלשכת רישום המקרקעין, אך למרות שהרישום טרם הסתיים, הנילון מייצג את החברה הקבלנית בתביעה שהגישו המתלוננים נגדה.

הנילון טוען בתגובתו, כי הינו שכיר במשרד אשר מייצג את החברה הקבלנית. המשרד אינו מייצג את המתלוננים, אלא אמור לטפל ברישום הדירה שרכשו על שמם כשיבשיל המועד לכך. הנילון צירף צילום ייפוי כוח מיוחד ובלתי חוזר המוגבל לרישום הדירה בלבד, עליו חתמו המתלוננים. הנילון מוסיף, כי המתלוננים לא שילמו לידי כל שכר טרחה, וכל ששילמו היה אגרות עבור הרישומים השונים, כך ששכר הטרחה בגין הרישומים למיניהם משולם במלואו על ידי החברה. המתלוננים הוחתמו בעת עריכת הסכם המכר על "נספח ייצוג משפטי", לפיו הינם מאשרים כי אינם מיוצגים על ידי משרד הנילון; וכי הינם רשאים להיות מיוצגים על ידי עורך דין אחר; ואכן הם היו מיוצגים בעסקה על ידי עורך דין אחר מטעמם.

לאחר עיון בתגובות הנילון, גנזה ועדת האתיקה המחוזית את התלונה בנימוק כי קוימו במקרה זה התנאים המצטברים כפי שהובאו בהחלטה מספר 71/00/את **עורך דין של הקבלן מול רוכש הדירה**, אתיקה מקצועית 11 (2004).

ההחלטה: לגנוז את התלונה. אין משמעות לעובדה כי הנילון שכיר במשרד. כללי האתיקה חלים על כל עורכי הדין באשר הם - בין עצמאים ובין שכירים. יחד עם זאת, נראה כי התלונה אכן נועדה להפעיל לחץ כדי שהמשרד בו עובד הנילון יימנע מלייצג החברה הקבלנית בתביעה שהגישו נגדה המתלוננים. הנילון אינו מייצג את שני הצדדים ואינו מקבל כל שכר מהקונה. ההסכם שנעשה ונחתם על ידי המתלוננים וההתנהלות מולם, עומדים בתנאי החלטת ועדת האתיקה הארצית; ולפיכך רשאי הנילון לייצג את החברה הקבלנית בתביעה שהגישו נגדה המתלוננים. (החלטה מספר 26/16/את)

עורך הדין וחבר למקצוע:

הוועדה אינה מתערבת בסכסוכי עבודה

התלונה: הנילון הועסק במשך תקופה כשכיר במשרדו של המתלונן, אך יחסי העבודה עלו על שרטון והנילון הגיש תביעה לבית הדין לעבודה כנגד המתלונן.

במסגרת התלונה טען המתלונן כי במהלך עבודתו כשכיר, הנילון ביצע עבודות פרטיות בלתי מאושרות, ולשם כך דיווח על ימי מחלה.

הנילון לא השיב לתלונה.

ההחלטה: לגנוז את התלונה, הואיל והמקום המתאים לברר את המחלוקת הינו בבית הדין לעבודה. ככל שמההתדיינות בבית הדין לעבודה יעלו ראיות לעבירות אתיות כלשהן, ניתן יהיה לשוב ולפנות אל הוועדה. (החלטה מספר את/261/15)

מתי מותר לעורך דין לשלוח התראה לחבר למקצוע טרם הגשת תלונה לוועדת האתיקה?

התלונה: הנילונה ייצגה משכירי נכס, שבינם לבין עורכת הדין המתלוננת ובעלה התגלע סכסוך. מקור התלונה במכתב ששלחה הנילונה למתלוננת, בו התבטאה במילים קשות על המתלוננת ובין היתר, אף כתבה כי הפניות של המתלוננת ישירות למשכירים, אף שהם מיוצגים על ידי הנילונה, הן עבירת משמעת "וראי במכתבי זה כהתראה כדין בטרם הגשת תלונה כלפיך לשכת עורכי הדין".

המתלוננת השיבה למכתב האמור, ובו טענה כי "התראה" זו היא עצמה בגדר הפרה של כלל 26 לכללי האתיקה.

ההחלטה: לגנוז את התלונה. הוועדה סבורה כי דווקא רצוי שעורך דין הסבור שמשנהו עבר על כללי האתיקה יעמיד אותו על כך לפני הגשת התלונה, שמא יביא הדבר להבנות בדבר הימנעות מחזרה על המעשה שהוא אולי בגדר עבירת משמעת. מכל מקום, אין הוועדה יכולה לקבל שהכלל יהיה שאסור לעורך דין להתרות בחבר למקצוע, ומקל וחומר - בחבר למקצוע שהוא גם בעל הדין שכנגד, למרות שהוא סבור שאותו חבר עבר עבירה אתית.

הערת העורכת: החלטה זו עולה בקנה אחד עם הפסיקה המשמעתית, אשר קבעה כי לא כל איום בהגשת תלונה הוא פסול. כבר בעל"ע 2/68 פלוני נ' הוועד המחוזי, לשכת עורכי-הדין, תל-אביב, פ"ד כב (1) 661, נקבע:

"...כדי שההתראה תהא כשירה, צריכים הצעדים בהם עורך-הדין מאיים, להיות גם 'אמצעי' וגם 'חוקי'. אמצעי כיצד, שהצעדים עשויים להביא במישרין לידי מימוש הזכות אשר עורך-הדין טוען לה בשם לקוחו; למעט צעדים - ולו גם חוקיים - אשר עשויים להטריד, להכאיב ולהרתיע, ואשר האיום בהם עלול להביא לידי כניעה מרוב פחד, אך אשר אין בהם משום נקיטת אותם האמצעים הישירים והטבעיים שנוצרו למימוש הזכות הנדונה על-פי דין. וחוקי כיצד, שהצעדים לא יהוו עשיית דין לעצמו, ולא כל-שכן עבירה פלילית, אלא אך השגת הסעד כפי שהדין יצר אותו למימוש אותה זכות".

וראה גם על"ע 13/88 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל אביב-יפו נגד גלעד בניאל, פ"ד מה (4) 68, שם אושרה ההלכה.

כלומר, אם בהתראה לפני הגשת תלונה מבקש הפונה לגרום למילוי חובה אתית על ידי הנמען, אזי מכתב ההתראה ראוי ואף רצוי. לעומת זאת, אם ההתראה נועדה לסחוט את הנמען לביצוע מעשים, שאין בינם לבין העבירה האתית הנטענת כל קשר, אזי היא אינה לגיטימית.

השעיה:

הפרת השעיה זמנית כאשר עורך הדין אינו זוכר את מועד תום ההשעיה

התלונה: מדובר בנילון שהיה מושעה מחברותו בלשכה למשך 45 ימים. משירות בתי הסוהר נודע לועדת האתיקה כי ארבעה ימים לפני סיום השעייתו הגיע הנילון לבקר עצור בכלא.

לטענת הנילון, הוא ידע כי השעייתו עתידה להסתיים, אלא שלא זכר במדויק את מועד סיום ההשעיה. על כן, פנה טלפונית אל בית המעצר כדי לברר באם השעייתו הגיעה לסיומה והאם יוכל לבקר את העצור. לטענתו, מבית המעצר נמסר לו כי על פי רישומיהם, אין כל מניעה שיגיע לבקר את העצור. משהציג הנילון באשנב בית המעצר תעודת עורך דין, נאמר לו כי על סמך רישומי בית המעצר, השעייתו טרם הסתיימה והוא עזב את המקום מבלי לקיים את הביקור.

ההחלטה: להעמיד את הנילון לדין משמעת. אף אם הנילון אכן לא זכר מתי תמה תקופת ההשעיה, היה באפשרותו לברר את תוקף השעייתו באתר הלשכה ותמוהה העובדה כי בחר לברר תוקף השעייתו אל מול מתאם הביקורים בבית הסוהר. כמו כן, היה על הנילון ליידע לגבי ההשעיה, או למצער להעלות ספק לגבי תוקפה, עם הגיעו לבית הסוהר וטרם הצגת תעודת עורך דין. (החלטה מספר את/215/15)

חובת עורך דין מושעה להודיע על דבר ההשעיה ללקוחותיו

השאלתא: בשולי אחד מפסקי הדין המליץ בית הדין המשמעתי כי ועדת האתיקה הארצית תקבע כללים ברורים שיחולו על עורכי דין שהוחלט להשעותם, ובפרט את חובתם להודיע על כך ללקוחותיהם, על מנת שאלו יוכלו להתארגן ולהיערך לכך.

ההחלטה: על עורך דין מושעה מוטלת החובה להודיע את דבר ההשעיה לכל לקוח שעניינו עשוי להיות מושפע מן ההשעיה. (החלטה מספר את/74/16)

יחסי עורך הדין עם הצד שכנגד:

הוועדה אינה מתערבת בסכסוכים אזרחיים

התלונה: המתלונן הוא בעלים של חברה המוכרת מוצרי אלקטרוניקה. במסגרת זו, פורסם על ידי החברה באתר האינטרנט שלה מחיר שגוי למסך טלוויזיה, כאשר במקום מחיר מבצע של 18,000 ₪ - פורסם 1,800 ₪. הנילון ביצע רכישה של המסך כאשר המחיר עמד על 1,800 ₪. כשהתבררה הטעות, פנה המתלונן אל הנילון, הודיע מה המחיר האמיתי וכ"פ"צ"ו הציע זיכוי של 10,000 ₪ ברכישת מסך דרך האתר. הנילון עמד על כך שיסופק לו המסך במחיר שפורסם, ומשלא נענה, הגיש תביעה לבית משפט לתביעות קטנות. לטענת המתלונן, התנהגותו של הנילון אינה מתאימה לעורך דין, וזאת כאשר הוא מנסה לנצל את הידע המקצועי ואת מעמדו על מנת לקבל מחיר ששונה באופן קיצוני ממחיר השוק.

תגובת הנילון הינה כי הוא עמד על זכויותיו על פי דין ועל פי חוק החוזים. הוא לא הציג את עצמו בשום שלב כעורך דין, וכל פעולותיו היו כצרכן מן השורה. הנילון הוסיף וטען, כי המתלונן כלל לא הגיש כתב הגנה בתביעה, אלא בדיון שהתקיים יומיים לאחר ששלח את התלונה "שלף" את התלונה שהגיש ללשכת עורכי הדין. בנוסף, המתלונן גם הגיש נגדו תלונה במשטרה, והכל כדי להלך עליו אימים וכדי לגרום לו לוותר על זכויות המגיעות לו על פי דין.

ההחלטה: לגנוז את התלונה. חובתו של עורך דין לנהוג באופן אתי, אין משמעה חובה לוותר על זכויותיו או לנהוג כ"ג'נטלמן" לפני משורת הדין כלפי כל אדם ועסק. כמו כן, הוועדה העמידה את המתלונן על הבעייתיות בה הוא נהג בהגשת התלונה ובשימוש בה מול בית המשפט וכלפי הנילון. (החלטה מספר 36/16)א

ועדת האתיקה אינה מהווה ערכאת ערעור על החלטות המשטרה

התלונה: המתלונן הינו בעלה בנפרד של מרשתו לשעבר של הנילון. לטענתו, הותקף ואיים על ידי הנילון בשתי הזדמנויות שונות, אך לא הגיש תלונה במשטרה מיד לאחריו מאחר והוא חשש כי הדבר יסבך את הליכי הגירושין המורכבים. לאחר שהנילון השתחרר מייצוג בשנת 2013, החליט המתלונן לפנות למשטרה ולהגיש תלונה.

הנילון מכחיש את התלונה על כל הטענות הכלולות בה. לדבריו, הטענות בדבר תקיפה כלשהי שקריות ולא אירעו מעולם. הנילון סבור כי השיהוי בהגשת התלונה למשטרה ולוועדה תומך בגרסתו. הנילון מדגיש, כי אין לאפשר מעקף להליך הפלילי באמצעות ההליך המשמעי.

ועדת האתיקה המחוזית גנזה את התלונה, מהנימוק שמשטרת ישראל החליטה לסגור את תיק החקירה ללא כתב אישום. הוועדה ציינה, כי ככל שיתקבל הערר שהוגש מטעם המתלונן בעניין סגירת התיק המשטרי, יוכל המתלונן לבקש לחדש את התלונה.

ההחלטה: לגנוז את התלונה מטעמי הוועדה המחוזית, ובשים לב לסיפת ההחלטה ולכך שהערר שהוגש למשטרת ישראל נדחה. (החלטה מספר 60/16)א

יחסי עורך דין - לקוח:

ועדת האתיקה אינה מכריעה בסכסוכי שכר טרחה

התלונה: המתלוננת נפגשה עם הנילון לפגישת ייעוץ בשל רצונה להתגרש מבעלה. הנילון שכנע אותה לחתום על הסכם לתשלום שכר טרחה גלובלי בסך 50,000 ₪. למחרת, שלח הנילון בדואר אלקטרוני למתלוננת טיוטות של התביעות שהכין. בתגובה, שלחה לו המתלוננת מסרון, לפיו יושרו ההדורים עם בעלה, והיא מבקשת שלא יתקדם עם ההליכים. כן ביקשה התחשבות לגבי סכום שכר הטרחה, אך הנילון לא הסכים לכך. המתלוננת טוענת כי ההסכם עליו הוחתמה דרקוני, ומבקשת שהוועדה תורה על ביטול ההסכם, החזרת התשלום שכבר שולם, וקביעה מה שכר הטרחה הראוי עבור העבודה שבוצעה. הנילון השיב לוועדה כי הציע למתלוננת גם תשלום שכר לפי שעות, אך בחירתה המושכלת הייתה לשלם שכר גלובלי.

ההחלטה: לגנוז את התלונה. מדובר בסכסוך על שכר טרחה שאמור להתברר בערכאות. הוועדה איננה מוסמכת להורות על ביטול ההסכם או השבת שכר הטרחה, או לקבוע מהו שכר הטרחה הראוי. (החלטה מספר את/88/16)

ההערה העורכת: נזכיר, כי במקרה של סכסוך שכר טרחה ניתן לפנות לוועדת שכר הטרחה שליד הוועד המרכזי על מנת שתקבע את השכר הראוי, אולם לא לוועדת האתיקה.

היכרות במספרה פרטית

תלונה: המתלונן מנהל מספרה ואחד מלקוחותיו מזה שנים, הינו הנילון. המתלונן טען בתלונתו, כי כאשר הנילון הגיע למספרה, מסר לו המתלונן שיק, אשר יש להפקידו בבנק לצורך פירעון. לטענת המתלונן, מאז לא העביר לו הנילון את סכום השיק. כאשר הנילון הגיע שוב למספרה, שאל המתלונן לגבי השיק והנילון טען, כי לא לקח את השיק. המתלונן השיב לנילון, כי אינו מעוניין להמשיך ולקבל את שירותיו ובכך הסתיימה מערכת היחסים בין הצדדים.

הנילון בתגובתו טוען כי לא היו דברים מעולם. אכן הוא נוהג להסתפר אצל המתלונן ואף עוזר לו לנסח פניות למוסדות שונים, פניות עליהן המתלונן חתם בעצמו תוך שהסיוע נעשה במסגרת "פרו בונו" בלבד. לטענת הנילון, מעולם לא התבצעה כל התנהלות כספית אל מול המתלונן. עבור השירות שניתן לו על ידי המתלונן, משלם הנילון מיד עם קבלת השירות.

תגובת הנילון נשלחה להתייחסות המתלונן, אשר השיב כי אינו יודע מאין השיק ומה היה הסכום הנקוב בו.

ועדת האתיקה המחוזית קבעה כי לאחר בדיקת המסמכים אשר היו בפניה ותגובות הנילון, לא נמצאה בהתנהגותו של הנילון עבירה על כללי האתיקה ועל כן התלונה נגנזה.

ההחלטה: לגנוז את התלונה. בידי המתלונן אין שום מסמכים מהם ניתן ללמוד בבירור על האירוע. הוא אינו זוכר מהיכן קיבל את השיק, ומתי לטענתו נמסר השיק לידי הנילון. לכך יש להוסיף את הכחשתו של הנילון. לפיכך אין ראיות לעבירה אתית בהתנהלותו של הנילון. (החלטה מספר את/271/15)

אימות חתימה על גבי תצהיר - סיכום החלטות בנושא:

1. בפעולת אימות החתימה מוטלות על עורך הדין החובות הבאות:
 - 1.1 עליו לזהות את המצהיר שבפניו.
 - 1.2 עליו לוודא שהמצהיר הבין את הכתוב בתצהיר.
 - 1.3 עליו לקרוא את נוסח האזהרה בפני המצהיר בקול רם ובשפה המובנת לו ולוודא שהבינה. (ההיבטים האתיים של פרויקט אימות חתימה על תצהירים, אתיקה מקצועית 20, 2006)
2. האזהרה, שלפי סעיף 15 לפקודת הראיות היא תנאי חיוני להפיכת המסמך לתצהיר, משוללת תוקף אם היא נעשית במקום בו חוקי המדינה אינם חלים (את 368/07 תצהיר: אימות תצהירים על-ידי עורך דין ישראלי בחו"ל, אתיקה מקצועית 28, 2008).
3. אסור לאשר חתימה על תצהיר כאשר עורך הדין רואה את המצהיר דרך מצלמת אינטרנט (את/288/07 אסור לאשר חתימה על תצהיר כאשר עורך הדין רואה את המצהיר דרך מצלמת אינטרנט אתיקה מקצועית 29, 2009).
4. אסור לאשר חתימה על תצהיר באמצעות הפקס, גם אם מציינים זאת בתצהיר (את/26/10 אסור לאשר חתימה על תצהיר באמצעות הפקס גם אם מציינים זאת בתצהיר, אתיקה מקצועית 42, 2011).
5. אין חובה על עורך הדין לוודא כי התצהיר הינו תצהיר אמת. עם זאת, ככל שעורך הדין יודע כי התצהיר אינו אמת, אסור לו לאמת את חתימת המצהיר (את/252/11 חובות עורך הדין בכל הנוגע לתצהירים, אתיקה מקצועית 45, 2012).
6. מקום בו מנסח עורך דין מסמך שאינו תצהיר, משום שאינו עומד בדרישות דיני הראיות, אך מכתיר מסמך זה כ'תצהיר', הוא עלול לגרום להטעיה רבתי ולכן, לא די באפשרות שהגורם אליו מוגש התצהיר יעמוד על כך בעצמו לאחר עיון מדוקדק במסמך. (את/292/11 דין משמעותי: החלטת ועדת האתיקה הארצית גוברת על החלטת ועדת אתיקה מחוזית, אתיקה מקצועית 45, 2012)
7. איך צריך לנהוג עורך דין כאשר מצהיר פוטנציאלי שלו אינו יכול לחתום על תצהיר בישראל או בחו"ל לפי פקודת הראיות?
 - 7.1 ראשית, המסמך שמוגש כתחליף תצהיר לא יוכתר כ'תצהיר' ועורך הדין לא יציגו כ'תצהיר' (אלא כ'הצהרה', 'הודעה' או כל ביטוי דומה לכך).
 - 7.2 שנית, ככל שיש בידי עורך הדין לעשות כן, רצוי שיפנה מראש בבקשה מנומקת לבית משפט כדי להתיר לו להגיש ההצהרה כתחליף תצהיר, ובנסיבות אלה עליו לפעול לפי החלטת בית המשפט.
 - 7.3 כמובן, שאם בית המשפט או ערכאה שיפוטית אחרת אינם מתירים להגיש הצהרה כזו, אין לעשות כן בדרך של דין עצמי. (את/4/12 תצהיר: כיצד על עורך הדין לנהוג כאשר המצהיר אינו יכול לחתום על התצהיר לפי דרישת פקודת הראיות, אתיקה מקצועית 49, 2013)
8. עורך הדין אינו רשאי לאמת את חתימתו שלו על גבי תצהיר (את/296/12 אימות חתימה: עורך דין אינו רשאי לאמת חתימתו שלו על גבי מסמך או תצהיר, אתיקה מקצועית 50, 2013)